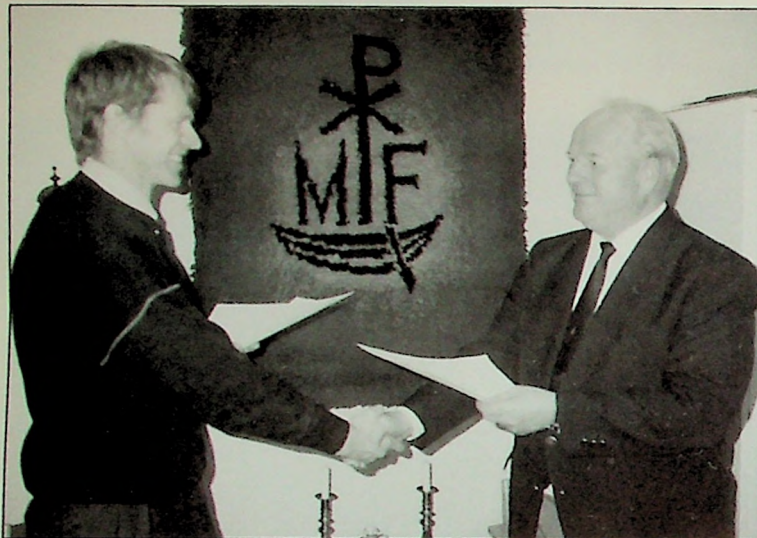

6/90
56. årgang

LYS og LIV

UTGITT AV:
DET TEOLOGISKE MENIGHETSFAKULTET

Samarbeid mellom Egede Instituttet og Menighetsfakultetet

Avtalen mellom MF og Egede Instituttet ble underskrevet torsdag 8. november 1990 av instituttstyrer Jørgen Hardang (til venstre) fra Egede-instituttet, og direktør Erling Servan fra MF. Førstelektor Tormod Engelsvik, styreformann ved Egede-instituttet, skrev også under avtalen.

Etter at Menighetsfakultetets styre 11. juni i år svarte ja på en forespørsel fra Egede Instituttet om samarbeid, har det vært arbeidet med den praktiske utformingen av en samarbeids- og utleieavtale. Egede Instituttets styre godkjente et avtaleutkast på sitt møte 1. november og den endelige avtalen ble deretter underskrevet på MF torsdag 8. november.

Avtalen, som gjelder fra 1. januar 1991, innebærer at Egede Instituttet flytter til MF i Gydas vei 4, med sin administrasjon og en vesentlig del av sin boksamling. Instituttet leier kontorer på MF – ett kontor i biblioteket og et i tilknytning til MV/RV-seksjonen. Boksamlingen deles slik at 1/4 (2–3000 bind) med nyere litteratur settes ut i felles bokoppstilling i MFs bibliotek, ca. 1/4 gis separat oppstillingsplass og 1/2 (5–6000 bind) maga-

sineres i et nærliggende lagerlokale.

Det videre arbeid skal ledes av en styringsgruppe med representanter for ledelsen i begge institusjoner. Fra Egede Instituttet er professor Notto R. Thelle og instituttstyreren oppnevnt. Fra MF: Dekanus Ernst Baasland og kontorsjef Gunnar Rein-Olsen.

Oversikt over NT-kommentarer

Denne logoen vil bli kjennetegnet på bøker som er produsert ved MF.

Fakultetslektor Reidar Hvalvik har utarbeidet en oversikt over alle tilgjengelige kommentatorverk om Det nye Testamente, og gitt en kort presentasjon av disse. Oversikten vil etter planen foreligge til salg før jul og blir den første produksjonen på Menighetsfakultetets nye husforlag, MF-bok.

Heftet følger de ny-testamentlige skriftene, og gir en kort presentasjon av hver enkelt kommentar, og profilerer hver enkelt av dem i forhold til hverandre.

Oversikten vil først og fremst være av interesse for prester, forkynnere og lærere ved bibelskoler og teologiske utdanningssteder. Prisen blir meget gunstig, og ikke over en 50-lapp, sier forlagssjef Trond Solvang.

FORSTÅ BIBELEN

DENNE BOKEN AV JOHN STOTT
- vil åpne Bibelen for deg
- vil vise deg Kristus
slik at du kan gripe budskapet om
LIVET!
Hf. kr 145,-

LUNDE FORLAG

LYS og LIV**Utgiver:**

Det Teologiske Menighetsfakultet

Ansvarlige redaktører:

Olav Skjevesland

Erling Servan

Redaktør:

Trond B. Solvang

Redaksjonssekretær:

Nils-Petter Enstad

Illustrasjoner:

Marita Elvemo Sivertsen

Lys og liv er informasjonsbladet til Det teologiske Menighetsfakultet. Bladet utkommer med 6 nummer årlig, og sendes til alle MF-foreninger, samtlige menighetsråd i landet og alle navngitte bidragsyttere.

Alle som ellers ønsker det, får bladet gratis tilsendt.

Gaver til MF:

Alle gaver du gir til MF's arbeid kan du trekke fra på selvangivelsen (i følge skattelovens paragraf 44).

Studier ved MF:

MF tilbyr følgende studier:

- Kristendomskunnskap (grunnfag, mellomfag og hovedfag).
- Teologi med praktisk-teologisk seminar.
- Kateketseminar.

Ta kontakt med studieveilederne!

Det teologiske Menighetsfakultet

Adr.: Gydass vei 4 - 0363 Oslo 3

Tlf.: (02) 46 79 00

Fax.: (02) 69 18 90

Bankgiro: 6038 30 18636

Postgiro: 5 12 87 80

Trykk: Allservice A.s

Opplag dette nr. 30 000

Forsidefoto: Paul Undheim jr.

Neste nummer kommer i februar 1991.

En sky av vitner

Jeg har lyst til å fortelle om en god og oppbyggelig opplevelse i høst – en opplevelse som fikk tankene til å bevege seg rundt i landet og tilbake i historien samtidig. En opplevelse som fylte meg med en dyp og inderlig takknemlighet og som jeg derfor gjerne vil dele med dere.

Etter innskrivningen av nye studenter ved Menighetsfakultetet i år, satt jeg ved skrivebordet med 251 små gule skjemaer foran meg. Hvert skjema inneholder opplysninger som studentene selv har gitt om sitt hjemsted og sin kristne bakgrunn fra menighets- og foreningsliv. Etterhvert som jeg arbeidet meg gjennom skjemaene for å lage en oversikt til Lys og Liv, var det som om «en sky av vitner» steg frem for mitt indre, slik det er beskrevet i Hebreerbrevets 12. kapittel, vers 1.

Jeg så for meg alle søndagsskolelærere, ungdomsledere, prestes, kristendomsledere, foreldre og faddere, tanter og onkler og alle andre kjente og ukjente vitner og forbedere som har pekt på veien til Jesus for alle disse nye studentene. En skare av vitner og veivisere som på hver sin måte har betydd noe for den enkelte students valg av livskurs.

Tanken gikk videre til alle som har pekt på Jesus for meg i barndommen og ungdommen. Jeg tenkte på andaktstundene hjemme, søndagsskolelærere, speiderledere, en medpasient på et sykehus, prester og lærere og flere andre som har vært med å gi mitt liv kurs og mening «Glem ikke deres ledere, de som talte Guds ord til dere», står det i Hebreerbrevet (Hebr. 13,7).

Er det noe rart at jeg ble glad og takknemlig? Tenk etter selv, og jeg er sikker på at du vet om mange som har vist deg denne veien og som gjør deg glad og takknemlig når du tenker på dem.

Som kristne har vi alle en oppgave som vitner, veivisere og forbedere for kommende slekter. Og når vi i takknemlighet tenker tilbake på våre egne ledere, er det en kjær oppgave å gi den gode arven videre.

Liv Nordhaug har fått frem både takken og utfordringen i sitt vakre dikt «Takk, Gud», der første og siste vers er slik:

*Takk, Gud, for alle jeg har mott som ledet meg til deg,
for de som helt fra jeg var født så trofast ba for meg.*

*Så hjelp du meg å bære frem min arv i liv og ord,
med takk til deg og alle dem, som ga meg kurs og spor.*

Erling Servan

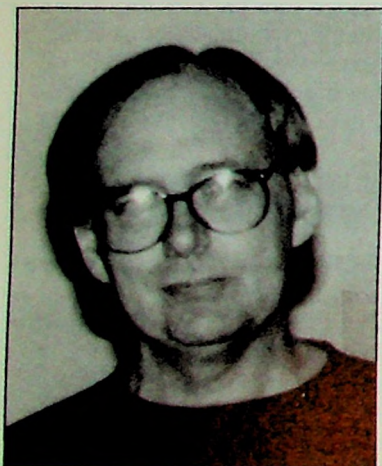
Begrunnelse av menneskeverdet:

Mennesket eller skaperen?

Av Nils-Petter Enstad

Ligger begrunnelsen for menneskeverdet i mennesket selv, eller ligger det i skapertanken? Dette spørsmålet ble satt i fokus da Levi Fragell fra Human-etisk forbund og teologiprofessor Ivar Asheim møttes til debatt under temadagen på Det teologiske Menighetsfakultet onsdag 3. oktober.

Professor Ivar Asheim åpnet sitt innlegg med å slå fast at enhver begrunnelse av menneskeverdet vil være begrunnet i et trosstandpunkt, men dette kan være religiøst, sekulærhumanistisk, naturalistisk eller ha andre begrunnelser. Han minnet også om at tankene om menneskeverdet i den vestlige kulturtradisjon, i vesentlig grad har vært preget av kristent tenkesett, slik at det som sies om dette fra kristent hold innholdsmessig ikke blir oppfattet som spesielt «kristelig» av folk flest, men som allment. Det vil være slik man er vant til å tenke, sa Ivar Asheim, som understreket at noen upartisk dommer mellom de forskjellige trosbegrunnelser ikke finnes. Man kan redegjøre og argumentere for sitt syn, men en prinsipielt tros-uavhengig argumentasjon finnes ikke. Argumentasjonen blir derfor i siste instans et vitnesbyrd om hva man tror.

I Guds bilde

Den kristne begrunnelsen av menneskeverdet har utgangspunkt i den bibelske skapertanken, Kristus-budskapet og løftet om den endelige forløsning, fortsatte Asheim, og pekte på at menneskets spesielle verdi framfor resten av skaperverket ligger i at det er skapt i Guds bilde. Mennesket kan derfor ikke reduseres til et stykke natur eller til et ledd i et sosialt maskineri. Men også Kristus-budskapet og den endelige forløsning sier noe om menneskeverdet: At Gud i sin sønn Jesus Kristus har gjort seg til ett med mennesket og gitt sitt liv for det, og at Gud har kalt og bestemt mennesket til å få del i «alle tings gjenopprettelse».

Asheim sa videre at selv om det ikke var disse argumentene som var sterkest framme i aktuell menneskeverdsdebatt, mente han at når man i den vestlige verden reagerte på krenkelser av mennesket er dette et ekko av to tusen års kristen forkynnelse som fremdeles har makt over sinnene.

Levi Frangell brukte FN's menneskerettighetserklæring som basis for sitt menneskesyn, og mente at dette også var et dokument som var mest opptatt av praktiske handlinger.

I debatten etterpå sa professor Ivar Asheim seg positivt overrasket over at Fragell la så stor vekt på menneskets verdi i seg selv, og ikke argumenterte ut fra nytte- og produktivitetshensyn, slik han mente mange av Fragells meningsfeller ofte gjorde.

Mennesket har verdi fordi det er menneske

Professor Ivar Asheim pekte videre på at verken en økologisk eller en sosial begrunnelse for menneskeverdet kan ivareta dette. Det kan heller ikke en begrunnelse som bare henviser til menneskets interne egenskaper, det som skiller mennesket fra andre skapninger. Denne siste begrunnelsen kan virke som den er beslektet med den kristne, men likevel knytter den ikke begrunnelsen til det konkrete individ, slik det nå engang er, men individet for så vidt som det svarer til bestemte, kvalitative kjennetegn.

Hva så med det avfeldige og hendende menneske, det underutviklede eller utviklede liv?

Han undtreket meget sterkt at menneskeverdet gjelder det enkelte, konkrete mennesket, at det gjelder hele mennesket i alle livets faser og i enhver tilstand. Asheim konkluderte med at fordelene med en kristen trosbegrunnelse av menneskeverdet, er at i det perspektivet er det menneskelivet i dets konkrethet som får verdi, uten at noe menneske defineres utenfor, og at det for hvert eneste, konkrete individ gjelder det samme: *Dette* livet har umistelig

(over til s. 9)

Apropos Kirkemøtet 1990:

Syv grunner for gudstjeneste

Av Olav Skjevesland

Kirkemøtet 1990 er nettopp avsluttet. En hovedsak var å inspirere menighetene til et sterkere, dypere og mer variert gudstjenesteliv. Det finnes knapt noen viktigere sak å sette i sentrum for kirkens liv i 1990-årene.

Men dét er en påstand. Og en påstand må begrunnes. Jeg vil forsøke å gjøre det i syv punkter.

Vi trenger gudstjenesten:

1. – fordi troen trenger næring.

Tro gror ikke av seg selv. Tro er ikke egenutvikling. Tro skapes når Kristus selv kommer i sitt ord. Vi samles. Og Kristus gjør sitt inntog – for å rense og ruste sitt folk.

Ved enhver rett gudstjeneste er det derfor et sus av advent under kirketaket.

2. – fordi kristendom er fellesliv.

Kristus forener oss i troen. I et søskenfelleskap som ikke bygges på sympatier, men på hans sakramentale nærvær. Søsken velger en ikke. De får man.

Vi gleder oss over at det er *Han* som har forent oss, og ikke vår egen sosiale vellykkethet.

3. – fordi vi sammen trenger å takke og feire.

Å leve med i gudstjenestens bønner er en bra kur mot utakknemlighet. For den som lovpriser Herren, glemmer ikke Hans velgjeringer (Salme 103).

En rett gudstjeneste preges av den hvile Kristus innbød til (Matt 11, 28). Den bæres av den fred han har å gi.

Her går fest og fordyppelse sammen.

4. – fordi den forener alle menighetens arbeidslag.

I hver vår lille krets er det lett å bli seg selv nok. I gudstjenesten står vi sammen for Herrens ansikt. Ser hverandre. Takker for hverandre.

5. – fordi vi trenger å be for kirken, misjonen og verden.

Vi kommer, med egen synd og svikt. Vi bærer verden frem for Gud, med dens nød og savn. Og gjennom bønner forplikter vi oss på misjon og diakoni.

6. – fordi verden må møte vitnesbyrdet fra et annerledes folk.

Jesus talte en gang om byen på fjellet som alle kunne se. Gudstjenesten kan få samme dragende effekt. Når vi går, skal nysgjerrige trekkes med. Gudstjenesten blir – attraksjon!

7. – fordi vi trenger å utfordre vår makelighet. Å begi seg på kirkevei, betyr å uroe den gamle Adam. For han vil det sedate liv. Og er dessuten en mester i å finne unnskyldninger for det.

Hver kirkegang betyr å gi Den gamle Adam en knekk.

Takk for:

- julens glade budskap om Jesus Kristus.
- all omsorg som omslutter MF og som viser seg i gaver og forbønner.
- trofast innsats i MF-foreninger og støttelag.

Be for:

- MF's ledelse, for styret og forstanderskapet.
- alle studenter som avslutter sin utdanning ved MF i høst og nå skal ut i tjeneste, og for framtidige studenter.
- alle som i julen skal forkynne det glade budskap om at «I dag er det født dere en frelser...»

Ryk eller reis...

Onsdag 31. oktober var det finale i den meget spennende bibelthrilleren «Ryk eller reis», som er blitt arrangert i Miljø-timen to onsdager i oktober. Fire lag har konkurrert mot hverandre. Utspørrer og spørsmålsmaker har vært professor Edvin Larsson.

Konkurransen var en test i bibelkunnskaper, men oppgavene var slik at det hele minnet mer om Kontrapunkt enn om Kvitt eller Dobbelt, og professor Larsson mer om Sten Broman enn om Knut Bjørnsen. Dommere var fakultetslektor Klara Myhre og professor Hans Kvalbein.

Konkurransens navn, «Ryk eller reis», henspeler på at de deltagende lagene enten røyk ut, eller fikk en reise. Tre av de fire lagene fikk en reise. Laget som erobret tredjeplassen, fikk en reise til sjømannskirken på Bygdøy, «sølvlaget» fikk en reise til sjømannskirken i Göteborg, mens vinnerlaget fikk en reise til sjømannskirken i København.

Konkurransen avslørte stor og bred bibelkunnskap blant MF-studentene, og informasjonssjef Trond Solvang sier at han godt kan tenke seg å utfordre de andre teologiske lærestedene, til konkurranser lærestedene i mellom.

Vinnerlaget besto av:

Torill Margrete Bø (foran), Fredrik Saxegaard og Hanne Sødal. Fagdommere var fakultetslektor Klara Myhre og professor Hans Kvalbein.

Over: Konsentrasjonen var på topp under finalen i spørrekonkurransen «Ryk eller reis». Stud. teol. Hanne Sødal konfererer med lagkamerat Fredrik Saxegaard.

Nederst: Det holdt til seier og København-tur!
(Fotos: Paul Johan Undheim jr.)

Makt og avmakt innfor julens budskap

Juleandakt av professor Edvin Larsson

Bibeltekst: Lukas 2, 1–20

En keiser, en landshøvding, hyrder som våker, to husville mennesker og en stor hop av den himmelske hærskaren. En forunderlig blanding av maktpersoner og hverdagsmennesker, av himmelske vesener og jordiske skikkelser! Men alle er de engasjert i dette merkelige som skjedde den første julenatten. Det gjelder keiseren, som utstedte sitt påbud, og landhøvdingen som satte det i kraft. Begge bidro de til – uten å vite det selv – at Frelseren ble født på det sted og på den måte som profeten hadde forutsagt (Mika 5,1). Men likevel er det de vanlige, enkle mennesker som spiller hovedrollene: Maria, Herrens mor, og Josef, hennes forlovede, ble betrodd å ta imot og dra omsorg for gudemennesket. Og hyrdene på marken fikk bli de første som tok imot gledebudskapet, og som fikk høre engelenes lovsang til Gud for Frelserens fødsel.

Denne brokete skaren er det evangelisten tegner for våre øyne. Men han etterlater ingen tvil om hvem det er som er hovedpersonen: Det nyfødte barnet.

Det ligger noe profetisk i selve hendelsesforløpet, slik Lukas skildrer det. Mektige menn og høyst vanlige mennesker er med i begivenhetene omkring Jesu fødsel. De mektige deltar mot sin vilje – eller i hvertfall uten å vite om det – i det som skjer. Slik fortsatte det også. Når barnet Jesus hadde vokst opp og begynt sin gjerning, var det bare unnaksvis at han fikk tilhengere

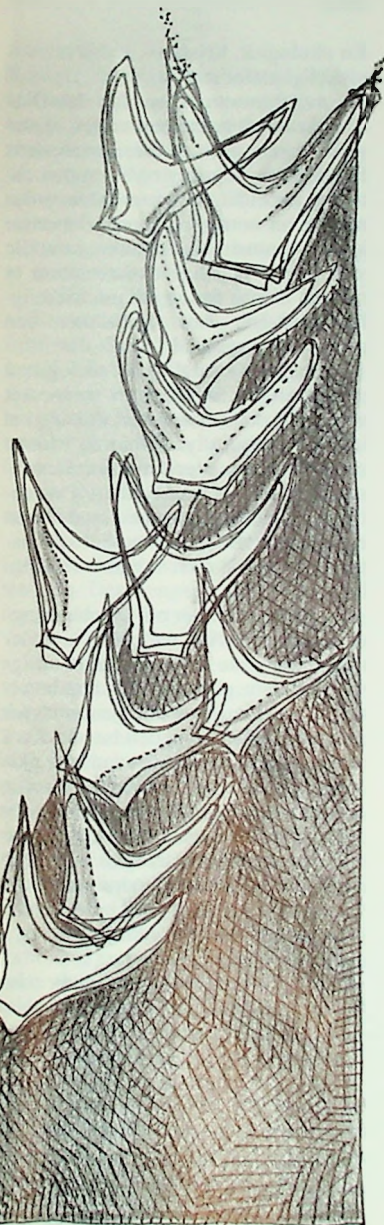
blant de ledende og velutdannede. De tok tvert imot avstand fra hans forkynnelse. Til slutt hatet de ham så sterkt at de korsfestet ham. Men selv med en så nattsvart gjerning gikk de Guds ærend, for Gud godtok Jesu død som et offer for hele verdens synd.

Enkle mennesker deltok også i det som hendte ved Frelserens fødsel. Men de stilte seg villig til Guds disposisjon. «Jeg er Herrens tjenerinne. La det skje med meg som du har sagt.» svarte Maria da den himmelske budbæreren kom med sitt ufattelige budskap. Lydhøre overfor det himmelske synet, sa hyrdene til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort oss». Denne innstillingen finner vi også hos mennesker som møtte Jesus senere i hans liv. Hvor han gikk, flokket mennesker i nød seg omkring ham. De ante og forsto at han ville og kunne være deres redning.

Den doble innstilling til Jesus som vi finner allerede i fødselsberetningen, hører ikke bare bibelhistorien til. I kirkehistorien har man i hver eneste generasjon sett det samme, doble mønster: Mektige, sikre intelligente mennesker har ofte stått på avstand, vært likegyldige eller fiendtlige. De enkle, de oversette, de nødlidende har grepet etter Jesus og hans frelse.

Hvorfor er det slik? Er ikke

(over til s. 13)

EN GLEDE FOR HELE FOLKET!

Dr. theol. Jan-Olav Henriksen:

Mennesket som natur tema for doktoravhandling

Av Nils-Petter Enstad

Lørdag 3. november disputerte cand. theol. og mag. art. Jan-Olav Henriksen for den teologiske doktorgrad ved Universitetet i Oslo. Med sine 29 år er førstelektoren ved MF en av de yngste som har gjort en slik prestasjon i norsk kirkehistorie.

Jan-Olav Henriksen ble født i Bergen 12. juli 1961, og vokste opp i Bergen og Arendal. Han bor nå i Oppgård. Han har holdt et formidabelt tempo gjennom hele sin akademiske løpebane: Eksamen artium som privatist da han var 17 år; teologisk embetseksamen da han var 21

og magistergrad i filosofi da han var 23.

Doktoravhandlingen hans har tittelen *Mennesket som natur*, og er en systematisk-teologisk analyse av forholdet mellom antropologi og naturforståelse i Wolfhart Pannenbergsteologi.

– Det er slett ikke uten betydning for forståelsen av menneskets religiøsitet at mennesket er et vesen som selv har sine «natursider» og er en del av naturen, sier Jan-Olav Henriksen, og tilføyer at menneskets kropp og måten mennesket eksisterer på som biologisk og naturlig organisme, kan ha mye større positiv betydning for teo-

logisk refleksjon enn man vanligvis antar.

En økologisk, kristen virkelighetsforståelse

En av forutsetningene for Jan-Olav Henriksens doktorarbeid er den økologiske krisen, som utfordrer menneskets forståelse av seg selv og sin rolle i naturen. Arbeidet fokuserer på hvordan mennesket som et kroppslig vesen er knyttet sammen med naturen, samtidig som dets kroppslige eksistensform er med på å åpne for en religiøs virkelighetsforståelse som innbefatter den øvrige natur også.

– Det er en viktig sak for teologien å utvikle en slik forståelse av mennesket som natur dersom den skal kunne gi et kommunikasjonsdyktig bidrag i møtet med økokrisen, sier Jan-Olav Henriksen. Han mener at Wolfhart Pannenberg argumenterer overbevisende for at en undersøkelse av mennesket som natur kan åpne for en religiøs virkelighetstydning.

– Økologi handler om sammenhengene i naturen. Når teologien arbeider med økologiske tema, er den naturligvis ikke alene på banen. Også andre vitenskaper gjør dette til gjenstand for refleksjon. Skal teologien ha noe å si i økologiske spørsmål, kan den ikke gjøre det ved å skille ut ett område og si at dette er det bare teologene som får stille med. Teologien forsøker å tyde den samme virkelighet som andre vitenskaper, men ut fra andre perspektiver. Jeg har forsøkt å vise at den teologiske dimensjonen er viktig og nyttig i økologidebatten.

– *Hvem er å behreide for at det ikke har vært tilstrekkelig kommunikasjon mellom teologi og andre vitenskaper?*

– Teologien må ta en god del av skyl-

Førstelektor, dr. theol. Jan-Olav Henriksen advarer i sin doktoravhandling «Mennesket som natur» mot genetnologisk baserte endringer av menneskets natur.

(Foto: Paul J. Undheim)

den på sin kappe. Mye moderne teologi har gjort det til en dyd ikke å snakke om det som hadde med naturen å gjøre, og isolert mennesket fra den øvrige natur. Men også andre vitenskaper må ta sin del av skylden for at de har blendet av for de dimensjoner ved virkeligheten som teologien beskjeftiger seg med. Men nå er teologien blitt mer interessant også for andre vitenskaper. Man kommer ikke utenom at det er teologien og filosofien som leverer utkastene til et helhetssyn av virkeligheten.

Ansvarlighet

Konkret foreslår Jan-Olav Henriksen at forståelsen av at mennesket er en kropp, og dermed natur, kan være retningssøkende for hvordan man bør omgås naturen: Med samme ansvarlighet som vi omgås kroppen. På dette grunnlaget advarer da også avhandlingen mot en genteknologisk basert endring av menneskets natur.

– Slike endringer kan føre til at mennesket mister sine unike muligheter for frihetsutfoldelse både rent generelt, og særlig i forhold til naturen. På lengre sikt vil de også kunne virke negativt inn på menneskets mulighet til å omgås naturen på en ansvarlig måte, sier Jan-Olav Henriksen, som ser på økokrisen som et av uttrykkene for det moderne menneskets identitetskrise.

– Økokrisen er en konsekvens av en konsumkultur som har blitt sterkere og sterkere. Den henger sammen med en manglende helhetsforståelse der man verken forstår den natursammenheng en mennesket er satt i, eller det forvalteransvaret man er pålagt som Guds skapning, rett. Mangelen på et trygt livsfundament som det religionen kan tilby, innebærer at man lettere formes i reklamesamfunnets og konsumkulturens bilde, sier han, og minner om at det er to ting som er viktige for en menneskelig helhetsforståelse: At den kan gi mulighet for selvbekreftelse og grunnlag for å formulere basisverdier.

– Dersom man ikke finner dette i forhold til en religiøs helhetsforståelse, søker man selvbekreftelsen i reklamebildet og lar basisverdiene bestemmes av forbrukersamfunnet. Det blir en forvrengning av Descartes: «Jeg forbruker – altså er jeg.» Konsumkulturen blir et alternativ til religionen der forbruket blir det eneste som teller. Dermed får ikke naturen verdi i seg selv, men blir bare en kilde til økt konsumering.

– *Var teologien for sent ute med et svar på den økologiske utfordring?*

– Det synes jeg ikke. Vi har hatt en

økologisk teologi siden midt på 60-tallet, 20 år før man begynte å snakke om økologi her i Norge. I USA og Tyskland har teologien vært opptatt med dette i lang tid. At det er blitt mer aktuelt nå, er rett og slett fordi situasjonen er blitt mer prekær her også, og da spør man hva teologien har å si om dette. Teologien har allerede sagt mye, og sagt det i lang tid. Men teologi er en prosess. Derfor må svaret stadig formuleres på nye måter, i møte med en tid som stadig forandrer seg.

Teologi og allmenn virkelighetserfaring

Jan-Olav Henriksens avhandling er et forsøk på å vise fordelene ved Pannenberg's teologiske arbeidsmåte, som innebærer at man bestreber seg på å knytte sammen teologi og allmenn virkelighetserfaring.

– Ut fra dette bør ikke teologiens ansatser til svar på økokrisens utfordringer bli noe som utvikles i teologiens isolerte sfærer, men være et resultat av felles bestrebelse som teologien og andre vitenskaper gjør for å forstå mennesket som kropp og natur, sier Jan-Olav Henriksen til slutt.

Mennesket eller skaperen?

(fra s. 4)

verdi, uten andre kriterier enn at det er et menneske.

Høyeste verdi

Også Levi Fragell tok utgangspunkt i at mennesket har den høyeste verdi, og at ingenting står over mennesket. Dette gjelder ikke bare mennesket som art, men som enkelt-individer. Han presiserte også at alle har samme verdi. På direkte spørsmål medga han at dette var et postulat og et utgangspunkt som ikke kunne gjøres til gjenstand for diskusjon, og var en forutsetning for menneskesynet. Han var likevel mer opptatt av praktiske handlinger til felles beste enn av prinsipielle begrunnelser for dette. På et annet direkte spørsmål, svarte han at han i visse gitte situasjoner mente at en i noen situasjoner måtte godta en prioritering av den enes menneskeverd mot den andres. Dette gjaldt blant annet i forholdet til abort.

- For den som driver med sjelosorg
 - For den som vil være medmenneske
 - Tema som blir tatt opp:
 - sunn og usunn skyldfølelse
 - ensomhet
 - å leve med sin seksualitet
 - ekteskap
- 135,-

LUNDE FORLAG

- Aktuell bok om sjelvevandring
- hvor kommer den fra?
 - hva lærer Bibelen?
 - hvordan skal vi forklare erindringer fra tidligere liv?
 - kan den forenes med kristen tro?
- 135,-

LUNDE FORLAG

I forrige nummer av «Lys og Liv» så vi hvorledes den bibelske gudstro, monoteismen, begrunnet den kristne misjon overfor mennesker med annen religiøs overbevisning enn den kristne. I dette nummer skal vi se på to andre sider ved det bibelske budskap, nemlig åpenbaringstanken og frelseforståelsen.

Er misjon nødvendig? Del 2

Av Tormod Engelsen

Kristendommen er en åpenbaringsreligion. Det betyr at initiativet kommer fra Gud, ikke fra mennesker. Vår kunnskap om Gud er ikke noe vi selv har tenkt ut. Vår kontakt med ham er ikke et resultat av våre egne følelser eller lengsler. Om vi vet noe om Gud eller kjenner ham, er det fordi Gud selv har kommet oss i møte, fordi han har åpenbart seg selv for oss.

Nå er det ikke slik at mennesker som ikke har lest Bibelen, eller ikke har hørt kristen forkynelse, er totalt uten kunnskap om Gud. De har nemlig også møtt Gud gjennom det vi kaller «den allmenne åpenbaring». Det klassiske stedet som beskriver denne åpenbaring, er Rom 1, 19 ff: «For det en kan vite om Gud, ligger åpent for dem; Gud har selv åpenbart det. For hans usynlige vesen, både hans evige kraft og hans guddommelighet, har menneskene helt fra skapelsen av kunnet se og erkjenne av hans gjerninger. Derfor har de ingen unnskyldning.»

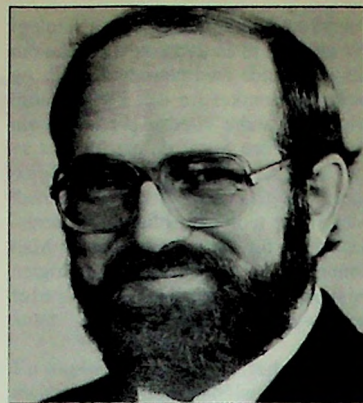
Gudskunnskap

Her ser vi at alle mennesker – helt fra skapelsen av – både kan vite at Gud eksisterer og noe om hvorledes han er, hans kraft og guddommelighet og usynlige

vesen. Den er også etisk kvalifisert slik at menneskene vet noe om hva som er rett og galt, sml. ordet om samvittigheten i Rom 2, 14–15. På grunn av denne naturlige åpenbaring i skaperverk og samvittighet står alle mennesker uten unnskyldning for Gud. Men ikke noe sted hevdes det at denne åpenbaring er tilstrekkelig til frelse. Tvert om er det slik at menneskene vendte seg vekk fra denne gudskunnskapen og i stedet dyrket avguder (Rom 1, 21–23, 28). Selv om mennesker søker Gud, finner de ham ikke (Apg 17, 26–30; 14, 15–17). Derfor er den spesielle åpenbaring helt nødvendig for at mennesker skal bli frelst. Denne åpenbaring har funnet sted helt fra Abrahams tid og fram til den fullkomne gudsåpenbaring i Jesus Kristus. Dette er en åpenbaring både i ord og gjerning og sikter fram mot forløsning og gjenopprettelse av samfunnet med Gud. Det er nettopp «det som ikke kom opp i noe menneskes tanke, alt det Gud har gjort ferdig for dem som elsker ham» (1 Kor 2, 9).

Enestående

Guds åpenbaring i Jesus Kristus er helt enestående. Jesus er sant menneske samtidig som han er Guds evige Sønn. Inkarnasjonens

under – og mysterium – kan ingen få kjennskap til uten at den forkynnes. «Ingen har noen gang sett Gud, men den enbårne Sønn, som er Gud, og som er i Faderens favn, han har vist oss hvem han er» (Joh 1, 18). Nettopp fordi dette er en historisk begivenhet som skjedde på et bestemt sted til en bestemt tid, må den fortelles: «Det vi har hørt, det vi har sett med våre øyne, det vi så og våre hender tok på, om det bærer vi bud, om livets ord. Og livet ble åpenbart, vi har sett det og vitner om det og forkynner dere det evige liv, som var hos Faderen og ble åpenbart for oss» (1 Joh 1, 1–2).

Åpenbaringen formidles altså gjennom Bibelen og gjennom alle som forteller Bibelens evangelium. Det er ingen annen vei til frelsende kunnskap om Gud enn den bibelske åpenbaring. Misjonen står i åpenbaringens tjeneste. Den inneholder ikke ny åpenbaring, for åpenbaringen er innholdsmessig avsluttet, men den gir stadig nye mennesker adgang til Guds endegyldige åpenbaring i Jesus Kristus. Derfor er misjon nødvendig.

Frelsesforståelsen

Til slutt skal vi ta for oss selve frelsesforståelsen.

Det er en nøye sammenheng mellom åpenbaringen og frelsen. Det som Kristus åpenbarte, er nettopp «nåden og sannheten» (Joh 1, 17). Menneskene blir nemlig ikke frelst ved gudserkjennelse eller ved et moralsk liv. De blir frelst av Kristus, av bare nåde, ved å tro. Selve evangeliet om frelse av nåde uten gjerninger er så radikalt annerledes enn alle andre religioner og trossystemer at det bare kan være resultat av en guddommelig åpenbaring og en guddommelig handling.

Paulus har vist oss at det er en intim og nødvendig sammenheng mellom selve evangeliet om Guds nåde, og misjonen. Evangeliet, de gode nyhetene, er nemlig et ord utenfra som kommer til oss med løfte om frelse og evig liv. Fordi Jesus er den som har sonet all verdens synd, som er vår rettferdiggjørelse for Gud, er budskapet om ham nødvendig for frelse. Evangeliet er *ikke* et budskap om at alle alt er frelst eller en gang vil bli frelst, men det er budskapet om at «Hver den som påkaller Herrens navn skal bli

frelst», for Kristi skyld (Rom 10, 13).

Paulus' logikk

Derfor er Paulus' logikk like tvingende i dag: (jfr. Rom 10, 14-17). For at noen skal påkalle Gud, må de først tro. For å tro, må de ha hørt. For at de skal høre, må noen forkynne. For at noen skal forkynne, må noen bli sendt ut med evangeliets budskap. Å være «sendt ut» er nettopp misjon som jo betyr utsendelse. På denne måten forankres misjonsoppdraget ikke bare i en befaling, men i selve evangeliets vesen. Selv uten misjonbefalingen måtte den kristne kirke drive misjon!

Misjonens nødvendighet begrunnes altså i den *ene* Gud som er *alles* skaper og Far, i den *ene* fullkomne åpenbaring av Gud i Jesus Kristus og i den *ene* vei til frelse som er troen på Jesus Kristus og hans frelsesverk.

I lys av dette kan Paulus uttrykke sin misjonsmotivasjon både negativt og positivt: «Ve meg, om jeg ikke forkynner evangeliet» (1 Kor 9, 16) og «Kristi kjærlighet tvinger oss» (2 Kor 5, 14).

Spørsmål til samtale:

- 1) Hva er innholdet i «den allmenne åpenbaring»?
- 2) Hva er denne åpenbarings begrensing?
- 3) Begrepet «Paulus' logikk» brukes i studiet. Hva ligger det i dette begrepet? Kan det tenkes andre «årsaks-rekkefølger» når det gjelder å vinne verden for evangeliet?

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: 02/20 72 48

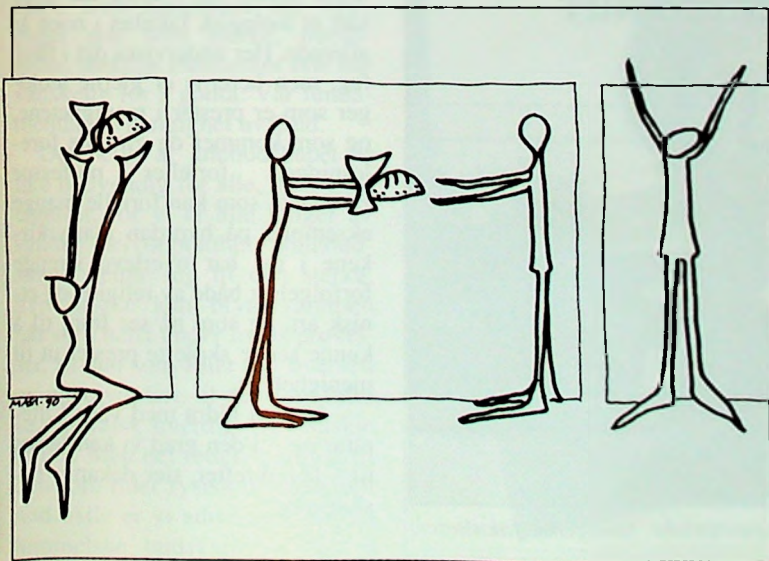
er julebutikken

- ÅRETS BØKER
- KUNSTBØKER
- LANDETS STØRSTE OG BESTE UTVALG I
- KRYBBEFIGURER OG STALLER
- PLATER - KASSETTER - CD
- JULEMUSIKK FRA HELE VERDEN
- IKONER
- KUNSTKALENDERE
- KUNSTKORT OG BYENS
- PENESTE JULEKORT MED KRISTNE MOTIVER
- LYS

UTVIDET ÅPNINGSTID

- 19.11.-7.12: 9-17
- 10.12-21.12: 9-18
- LØRDAGER: 9-15
- Julaften: 9-12

Vi sender over hele landet

MF – modell for øst-europeisk teologiutdannelse

Av Nils-Petter Enstad

MF-modellen for teologisk utdanning, med teori og praksis hånd i hånd, er mest interessant for de unge fakultetene i Øst-Europa, som nå forbereder seg til å utdanne presteskaper i sine kirker, forteller dekanus ved MF, professor Ernst Baasland, etter et besøk til Tallin i Estland.

– Den lutherske kirke har tradisjonelt stått meget sterkt i Estland, mens det i Litauen bare er en prosent evangeliske kristne, sier Ernst Baasland til Lys og Liv. Den teologiske utdanningen har imidlertid ligget nede i mange år, slik at det presteskaper man har hatt i den lutherske kirken, i realiteten har vært et presteskaper av lekfolk. Dette gjelder for hele Baltikum, sier Baasland, og fortsetter:

– Det sterkeste inntrykket fikk jeg i møtet med biskopen for den tyske, lutherske kirken i Latvia. Han ble født i 1910, mens Leningrad ennå het Petrograd, og han kunne ennå huske de blodige scenene i forbindelse med revolusjonen i 1917. Han fyller straks 80 år, men er den eneste som er i stand til å fungere som biskop i denne kirken. Det var han som sa til meg at «vi har ikke kirkebygninger og nesten ikke prester i vår kirke, men likevel blir det grunnlagt nye menigheter. Dette er Guds verk, og ikke menneskers». Han var leder for en martyrkirke, sier professor Baasland.

Konferanse

Det var i oktober at dekanus ved MF besøkte Tallin for å delta i en

konferanse i regi av Det lutherske Verdensforbund. Alle teologiske institusjoner i Europa var invitert for å diskutere teologiutdanningens framtid i Europa, og hva man kan gjøre for å hjelpe de unge fakultetene i Øst-Europa. Fra Norge deltok også dr. theol. Turid Karlsen Seim, dekanus ved Universitetets Teologiske Fakultet.

– Vi laget en anbefaling for den teologiske utdanningen, som la vekt på nærheten mellom kirken og utdanningsinstitusjonen, og det var stor interesse for «MF-modellen», med praksisperioder midtveis i studiet, for kontakt med menighetene underveis og for regulerte samtalekontakter mellom studenter og lærere. Jeg ble styrket i min oppfatning av at denne modellen var den mest interessante for østkirkene.

«Bidra med vårt»

Også i Latvia er det en sterk, luthersk kirke, og i Riga har man hatt et teologisk fakultet i noen år allerede. Her undervises det i flere fag, men lærerne er gjerne teologer som er prester i menighetene, og som kommer og gir sine forelesninger, forteller professor Baasland, som kan fortelle mange eksempler på hvordan martyrkirkene i øst har overlevd strenge forfølgelser både av religiøs og etnisk art, og som nå ser fram til å kunne sende skolerte prester ut til menighetene.

– Vi skal bidra med vårt: Litteratur og – i den grad vi kan få det til – lærerkrefter, sier dekanus avsluttende.

MF-modellen er interessant for øst-europeiske teologiske fakulteter, konstaterer dekanus Ernst Baasland.

Makt og avmakt . . . (fra s. 7)

Kristus til for de mektige, velutdannede, sterke, livsdukelige også? Jovisst! Men makt, intelligens, styrke og framgang får ofte et menneske til å tro at han eller hun er uavhengig og kan klare seg på egen hånd. Det er den største av alle villfarelser. Vi mennesker er ikke skapt for å leve i hemningsløs frihet. Vi er skapt til å leve i et absolutt avhengighetsforhold til Gud og til hverandre. Forsøker vi å isolere oss fra Gud, bedrar vi oss selv. Da tror vi at vi er herrer over våre egne liv. Dermed blir julebudskapet, ja, evangeliet, meningsløst. Hva skulle vel en frelser kunne gjøre for meg og min situasjon?

Den som er presset eller lider nød, blir ikke så lett fanget inn av en slik villfarelse. Han eller hun står nærmere livets grunnvilkår, og vet av bitter erfaring at man ikke klarer seg på egen hånd. Et slikt menneske har det hjelpeløshetens klarsyn som gjør at man lettere enn mange framgangsrike innser at julebudskapet gir framtid og håp.

Det er den hjelpeløse som ser klart. Den hjelpeløse har oppdaget noe som sterke, intelligente, mektige mennesker ofte har vanskelig for å godta: Vår fundamentale avhengighet av Gud.

Det betyr at julebudskapet er like nødvendig for alle, uten unntagelser, for vi er alle fanger av syndig selvopptatthet. Julebudskapet retter seg til den sterke, hvis styrke kan bryte sammen når som helst under livets prøvelser, til den som føler seg oversett og undervurdert, til den som føler seg moralsk uverdigg, og kanskje er det. Men det retter seg også til den som lider fysisk og materiell nød. Alle er vi adressater for det himmelske budskap: «I dag er

det født dere en frelser i Davids by: han er Kristus, Herren.»

Det krever klarsyn, et åpent sinn, ja, barnslighet for å godta julens budskap. Nå pleier vi jo være litt barnsligere, åpnere, yd-

mykere akkurat i julen. Tenk om vi kunne la denne barnsligheten ta overhånd, slik at vi ba julens Herre om frelse fra den nød som tynger oss mest! La oss være så barnslige!

Reidar Hvalvik

DRØMMEN OM DET TAPTE PARADIS

En bok om Jehovas vitners lære
"...En gullgruve for den som søker
saklig innsikt om Jehovas vitner",
sier Arild Romarheim om
Hvalvik's nye bok.

Kr 83,-

CREDO FORLAG

Postboks 8707 St. Olavs plass, 0130 Oslo 1

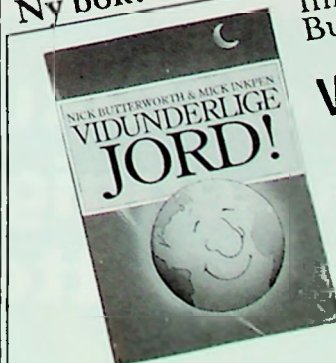
MELBYE HEISSERVICE ^{AS}/_S

Når heisen trenger...

modernisering, ombygging, service
reparasjoner eller ettersyn

Ring: 02 - 64 11 64

Ny bok!

Inkpen/
Butterworth

VIDUNDERLIGE JORD

- En frisk barnebok om skapelsen og vårt ansvar for skaperverket
- En bok med mange overraskelser underveis

3-8 år kr. 98,-

SAMBÅNDET FORLAG

TRYKKERI

GRAFISK PRODUKSJON

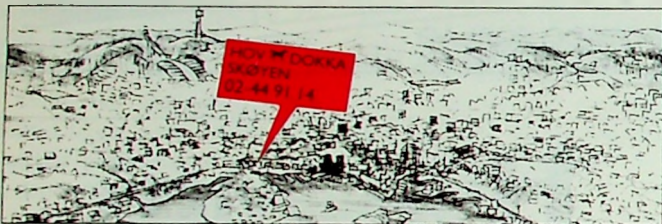
ALLSERVICE

Boks 3061 Mariero
4004 STAVANGER
Tlf.: 04-58 90 70

VÅR SPESIALITET:
BØKER,
TIDSSKRIFTER
OG BROSJYRER

PRISGUNSTIGE LØSNINGER

MØBEL OG INVENTAR

HOV DOKKA I OSLO

Vi står til tjeneste og gjør det enkelt for deg å innrede kontoret

HOV DOKKA - SKØYEN

BYGNINGSARBEIDE

OLAF E. ERIKSEN A/S

Entreprenørforretning

Gladengveien 14, 0661 Oslo 6

Telefon: 67 32 22

«VIS
DINE V
OG JE
SI
HVEM

«For MF betyr det svært mye å ha bedriftskontakter som er pålitelige og som kan gi

**Menighetsfakultetet
er avhengig av
din støtte**

**MEG
VENNER
G SKAL
DEG
DU ER»**

oss det beste til gunstigste pris, derfor anbefaler vi gjerne våre faste forbindelser»

**Husk
julegaven
til MF!**

KATALOGTRYKKERI

Tidsskrifter/ Reklametrykksaker

SANDVIG A/S
SATS • REPRO • TRYKK

Postboks 233, 1801 ASKIM.
Telefon (09) 88 49 11.
Telefax (09) 88 24 87.

PAKKING OG EKSPEDERING

ADRESSERING & KONVOLUTTERING AS

Malmøgt. 7, Oslo 5 - Pb 6557 Rodelokka, 0501 Oslo 5
Tlf. (02) - 37 93 72/37 33 68

BILUTLEIE

Litt lavere på pris.

Litt høyere på service.

Budget

rent a car

Sentralreservasjon

"grønn linje" 050-30 210

HEISSERVICE

Når heisen trenger...

modernisering, ombygging, service
reparasjoner eller ettersyn

Ring: 64 11 64

REVISJON

Vi skaper trygghet for tallene.

Vi er et norsk revisjonsselskap med internasjonale kontakter. Av våre 350 ansatte er ca 90 statsautoriserte revisorer. Vi har 14 kontorer, og yter tjenester innen revisjon, skatterådgivning og økonomisk rådgivning.

KPMG Peat Marwick

Postboks 150 Bryn, 0611 Oslo 6. Tlf. (02) 72 15 70

Retur:
MF Kartotek
Gydas vei 4, 0363 Oslo 3

Ved varig adresseendring vennligst returner bladet med påført ny adresse.

JULEGAVEBOKEN

På jorden som i himmelen

En bok om gudstjenesten
av fakultetslektor ved Menighetsfakultetet
Tore Kopperud

En både vakker og nyttig gavebok

til deg selv og mange andre
Innbundet utgave Rikt illustrert **Kr. 138,-**

NYE LUTHER FORLAG